

Hälsning

FRÅN FÖRSAMLINGSFAKULTETEN

NR 5, 2018

FFG 25 år – en lägesrapport

Församlingsfakulteten – ett lerkärl med en skatt

Jubileumsåret 2017 stod Luthers 95 teser i centrum. I dessa kritiserade Luther avlaten och därmed hela det bot-system som kyrkan hänvisade människan till. Året efter de 95 teserna, 1518, lade Luther fram nya teser. Det skedde bl.a. vid den s.k. Heidelberg-disputationen och i dessa går Luthers kritik än djupare. Han kontrasterar i dessa teser *härlighets-teologen* och *korsteologen*. En av de avgörande skillnaderna mellan dessa är att härlighetsteologen betonar den *kontinuitet* som han menar finns mellan denna världen och Gud: Gud kan beskrivas utifrån förlängningen av vissa drag i skapelsen såsom makt, visdom, kraft etc. Korsteologen, däremot betonar den *diskontinuitet* som råder mellan denna världen och Gud. Visserligen är det sant att det finns ett äkta vittnesbörd om Gud i skapelsens skönhet, vishet, härlighet – men det är inte genom detta vittnesbörd en människa blir frälst. Det blir hon bara genom det som synes vara maktens och härlighetens motsats, budskapet om Kristi kors och lidande. Evangeliet ligger inte i förlängningen av och i kontinuitet med vad människan redan visste utan är ”vad ögat inte sett och örat inte hört och som inte stigit upp ur människans hjärta” (1 Kor 2:9). Det är en dårskap för hedningar och en stötesten för judar.

Denna diskontinuitet föreligger inte bara mellan Gud och den skapade, naturliga världen, utan den föreligger även mellan Gud och *hans tjänare* här i världen. När Paulus har beskrivit Kristi härlighet och så ska gå över till att tala om sig själv så inleder han det med ett avgörande ”MEN”. Det går inte en rak linje från Kristi härlighet till tjänarens härlig-

het: ”Men denna skatt har vi i lerkärl” (2 Kor 4:7). Med bilden av skatten i lerkärl så visar Paulus att det å ena sidan finns en kontinuitet (skatten) och å andra sidan en diskontinuitet (lerkärl), vilket inte alls kännetecknas av härlighet utan istället av att vara skört och simpelt.

Bilden av skatten i lerkärl kan tillämpas på den enskilde, på församlingen – och på en teologisk institution. Församlingsfakulteten blir i höst 25 år. Det är ur ett perspektiv en lång tid men bland teologiska institutioner en ringa ålder. På många sätt kan Församlingsfakulteten beskrivas som en liten, svag och skör institution – ett lerkärl. Men i detta lerkärl finns en skatt. Vad är det som är denna institutions skatt? Det är Jesus Kristus. Hans eget ord, Bibeln, finns här ”i svang”. Inte bara i andakter i kapellet utan även i akademisk undervisning.

När Luther använde uttrycket ”i svang” så var det för att visa hur Guds ord ska vara ”i gång” på så många sätt som möjligt: muntligt i predikningar och undervisning, i sång och musik, skriftligt i författande och läsande, i bilder såsom är fallet i hans bibelöversättning och katekeser. Alla mediala uttryck tog reformatörerna i Wittenberg i bruk för att Guds ord skulle vara i svang och nå människans olika sinnen. En teologisk institution ska vara ett centrum där Guds ord får möta i många olika former: i läsande, skrivande, undervisande, predikande, lyssnande, i samtal, i bön. Att Guds ord ska fortsätta att vara i svang på Församlingsfakulteten, att lerkärl ska rymma den dyrbaraste av alla skatter – det är vår bön när institutionen nu blir 25 år.

Torbjörn Johansson
rektor

Lär oss betänka hur få våra dagar är, för att vi må få visa hjärtan. (Ps 90:12)

Trots att vi får så många påminnelser om alltings förgänglighet och föränderlighet – just i dessa dagar genom årstidens växling men också genom nyheternas återkommande rapporter om döds skjutningar, tidningarnas dödsannonser, någon närståendes insjuknande och insomnande, och t.o.m. genom egna nära-döden-upplevelser – så har vi förtvivlat svårt att *betänka* hur få våra dagar är. Många kan förklara det med att livet bara rullar på. Oftast går det bra. Det sociala skyddsnetet och den enastående tekniska utvecklingen när det gäller att vårda och upprätthålla liv inger en trygghet, visserligen en falsk sådan, men likväl en trygghet. De flesta som dör är gamla. En ung och frisk människa skjuter den egna förgängligheten åt sidan. Men så finns det människor som varit nära att dö, också unga människor. De *drabbas* av tanken på hur få våra dagar är. De *smakar* hur skört livet är. Och erfarenheten visar att den besynnerliga förmågan att utvärdera en livsinriktning, att ompröva en värdering, kan infinna sig. P.g.a. dödens närhet blev livet *viktigt*. Tänk om alla hade den... *visheten!* Man undrar: måste vi alla den vägen vandra att döden måste *smakas* för att livet ska tas på allvar?

Det finns dock en annan väg, som Skriften stakar ut för oss. Om det är vishet vi frågar efter, så är vishetens början *gudsfruktan* (Ps 111:10). Det innebär *omvändelse*. Vi behöver vända blicken uppåt. Livet är en gåva från Någon som ville mitt liv. Som gav mig händer, fötter, förstånd och hjärta till att utföra hans verk på jorden. Som vakar över livet. Som ger allt det där som kan kallas för ”livets goda”. Det goda tar vi ofta för givet och blir uppmärksamma på först när det tas ifrån oss. Då blir reaktionen gentemot Gud, om han får komma in i bilden, ofta ifrågasättande. Varför fick jag det här? Men det svåra och beska i livet är inte främmande för Gud. Tvärtom använder han det, ja, han ger det. Många kan vittna om att de viktigaste insikterna kom när livet var som tuffast. Prövningen ledde till uppvaknande. Vishet kom genom *tuktan*.

Om vishetens begynnelse är *gudsfruktan* så vänder sig ett vist hjärta till Gud för att se livets bakslag i Hans ljus. Allt som sker kanske inte har en mening, men allt kan få en mening. Också det som verkar vara det meningslösa slutet på allt. Att ta emot döden ur Guds hand gör att man kan finna mening med den. Varför lät du, Gud, döden komma in i

världen? Och ett vist hjärta backar inte för svaret. För svaret visar att döden inte bara är orsakad av andras vårdslöshet eller ondska, av sjukdomar eller andra olyckliga omständigheter, utan av vår egen inre drivkraft. Där vi går vår egen väg, där vi är vår egen lyckas smed, där vi till slut är vår egen gud som avgör rätt och fel och vårt framtida öde – där sätter Gud fram sin hand och säger: *Hit, men inte längre*. Vår egen väg slutar i en återvändsgränd. Det är en olycksväg.

När vi får ett liv som vi kan kalla ”vårt liv” så är det för att först och främst lyssna till den Gud som gav oss livet och visat vägen till det verkliga livet. Jesus sa: ”Den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv och kommer inte under domen utan har övergått från döden till livet.” (Joh 5:24) Den som lyssnar till Jesus har ett vist hjärta. Våra dagar är få. Men under våra få dagar talar han till oss. Den som lyssnar övergår från döden till livet. Vi dör förvisso, läggs i en grav, men Gud har sänkt ner sin hand. *Hit, men fortsättning följer*.

När Jesus hängde på korset bredvid en rövare som var döende, så bad rövaren Jesus att tänka på honom. Tänk, vilken visdom! Hela livet hade rövaren gått sin egen väg, varit sin egen lyckas smed, själv avgjort rätt och fel och till sist mött den oundvikliga (och förutsägbara!) återvändsgränd, för att i det korta livets elfte timme lyssna till sin Gud. Frågat efter *hans väg*. Och vad fick han höra? ”Idag ska du vara med mig i paradiset.” Inte för att rövaren lite senare skulle vara död. Utan för att Jesus en liten stund senare var död. Han hade tagit hand om rövarens eviga olycka, tagit hela hans röveri med sig in i döden, tagit rövarens förtjänta straff och sänkt Guds hand till att vara den välkommande handen, ja, den hand som kunde föra rövaren genom dödens trånga port in i livet. Och rövaren lyssnade till Jesus. Med ett vist hjärta somnade han in i döden. Med livet i behåll.

Lär mig, du skog, att vissna glad / en gång som höstens gula blad: / en bättre vår snart blommar, / då härligt grönt mitt träd skall stå / och sina djupa rötter slå / i evighetens sommar.

O Jesus Krist, som ur din grav / stod upp med evigt liv och gav / det ut åt världen vida, / giv mig ditt liv, att även jag / må efter bitter långfredag / min påskdagsmorgon bida. (Sv. ps. 304:1,4)

Jakob Appell

Och rövaren lyssnade till Jesus. Med ett vist hjärta somnade han in i döden. Med livet i behåll.

Hälsning är utgiven av
Församlingsfakulteten
Ekmansgatan 3
411 32 Göteborg
Tel: 031-778 35 40
E-post: info@ffg.se
Hemsida: www.ffg.se
PlusGiro: 6 40 60-7
BankGiro: 622-5387

Ansvarig utgivare:
Torbjörn Johansson
Redaktion:
Rune Imberg (red.),
Marie Persson (red.sekr.)
Jakob Appell

De komma från öst och väst (eller snarare nord!)... – en lägesbeskrivning

Församlingsfakulteten må vara en liten akademisk institution – i nuläget har vi en handfull studenter som läser heltid resp. deltid på vår egen treåriga TU-utbildning. Däremot flockas deltagarna till vår kvällsbibelskola vilken samlas en kväll i veckan, i nuläget på måndagar, och vår sommarbibelskola brukar också vara mycket välbesökt liksom flera av våra större arrangemang, bibeldagar och liknande.

Det verkligt stora söktrycket just nu gäller vår masterutbildning, *Master of Sacred Theology* (S.T.M.), som vi ger tillsammans med *Concordia Theological Seminary* i Ft. Wayne, Indiana, i USA. I vårt STM-program håller vi på att slå i takt vad gäller antalet studenter. De första som påbörjade denna utbildning, våren 2014, håller nu på att bli färdiga, och ett antal nya kandidater har just börjat eller står på kö. Den senaste kursen som hölls, nu i september, samlade 13 studenter som tillsammans representerade ungefär 9 europeiska länder. (Varför jag skriver *ungefär* kommer snart att framgå!) Det är nägonstans där, mellan 12 och 14, som

taket går för vår del – det måste fungera med finansiering av flygresor och kursavgifter, inkvartering i Göteborg, klassrum på FFG och så vidare.

Det som skett på senare tid är att FFG håller på att få ett östeuropeiskt genombrott. Som kartan visar, har halva studentgruppen en koppling till det gamla östblocket: Ryssland, Litauen, Ukraina, Moldavien och Rumänien. Även om det under denna septemberkurs bara var *en ryss* som deltog, det finns fler som följer programmet, är nästan *halva studentgruppen född i Sovjetunionen*, alltså före unionens sönderfall. Det känns märkligt att dessa studenter kan samsas så väl, både i klassrummet och i sitt boende i Tuve (de flesta studenter blir inhysta i Immanuelkyrkans lokaler). Exakt hur många som talar ryska, eller åtminstone förstår språket, har jag inte någon riktig klarhet i.

Men lika brokig som *nationalitets-sammansättningen* är – vi har också en islänning som bor och arbetar i Norge medan den norrman som är född i Tromsö-trakten bor och verkar i Gö-

teborg –, lika brokiga är studenternas *livsvägar*, andligt och akademiskt, fram till masterstudierna på FFG.

Åldersmässigt verkar de flesta av våra studenter, åtminstone vid denna kurs, vara ca 30–35 år gamla. De flesta är alltså födda på 1980-talet. Men några är äldre; den äldste av dem fyller faktiskt 50 år nästa sommar. Det innebär att var och en har sin speciella historia innan han hamnade hos oss i Göteborg.

Att några av master-studenterna har en *lingvistisk bakgrund*, flera av dem har bland annat arbetat som lärare i engelska och någon till och med på universitetsnivå, överraskar mig inte. Under årens lopp har jag märkt att allt fler STM-studenter är mycket duktiga i engelska och jag har ett kul minne från den kurs på hösten 2016 som var förlagd till Wittenberg. Vi satt en kväll och åt typiskt tysk mat på en restaurang, när en av studenterna lite diskret korrigerade mitt engelska uttal vad gällde ett speciellt ord. Det tyckte jag var kul av flera skäl – dels är det ett gott tecken att studenter vågar korrigera sina

När man möter och undervisar dessa studenter känner man verkligen historiens vingslag, mötet med dem spränger ett antal gränser – geografiskt, kulturellt, kronologiskt.

lärare (om dessa nu råkar göra fel...), dels vittnar det om vilken nivå han själv hade i sitt engelska ordförråd och uttal. Att det dessutom handlade om en *ryss* roade mig extra, jag har ju trots allt bott tio år i ett engelsktalande land – det vittnar om hur snabbt utvecklingen går i Östeuropa på många områden.

Den mest ovanliga *karriärvägen* vad jag förstått har en av våra äldsta studenter, Sorin-Horia, en rumän. Han har arbetat i Rumänien som IT-specialist på MacDonalds och därefter på Carrefour (ett franskt bolag, ett av världens största detaljhandelsföretag). Nu tjänstgör han, efter prästvigning i Prag i Tjeckien, som präst i den konfessionella lutherska kyrkan i Rumänien. Vid sidan av sina STM-studier hos oss har han påbörjat doktorandstudier i huvudstaden Bukarest.

Vår äldste student, Ainars (den lettiska versionen av Ejnar!) som snart fyller 50 år, har även han en bakgrund inom IT-branschen. Han har undervisat i engelska och datorkunskap på vuxenutbildning. Nu arbetar han som församlingspräst i Lettland och ingår i

den lutherska kyrkans kommission för teologi och ekumeniska frågor.

Den mest överraskande sidobefattningen har nog Janis. Han förbereder sig för prästvigning i den lettiska kyrkan, men tjänstgör på deltid som evangelist, ett slags predikande veniat-tjänst. Han blev nyligen kaplan i det lettiska nationalgardet – men till vardags försörjer han sig, sedan 7 år, som tjänsteman i utbildningsförvaltningen i Jelgava, alltså som kommunal administratör.

Det som också är slående vad gäller våra studenter är hur ansträngande arbetssituation många har. Antti till exempel, som tjänstgör i det Finska Missionsstiftet och prästvigdes 2014, har normalt sett två gudstjänster per söndag, dels i Rovaniemi och dels i Keminmaa eller Sodankylä. Men den knepigaste arbetssituationen geografiskt torde ryssen Konstantin ha. Han tjänstgör i en nystartad församling i Volgaregionen, ungefär 800 km sydost om Moskva. Han diakonvigdes 2013 i den Ingermanländska lutherska kyrkan och blev präst 2015 (de följer alltså den gamla traditionen med att ha en ”vig-

ningstrappa”), och numera är han även prost i kyrkans Ural-kontrakt. Detta inrymmer 10 församlingar där de mest avlägsna församlingarna ligger 3000 km bort...

När man möter och undervisar dessa studenter känner man verkligen historiens vingslag, mötet med dem spränger ett antal gränser – geografiskt, kulturellt, kronologiskt. Vår rumänske student har inte träffat den rumänsk-judiske prästen Richard Wurmbbrand, men han tillhör samma kyrkosammanhang. Som lärare och FFG-anställd känner man vilket privilegium det är att få träffa och samtala med dessa präster och teologer – och att få undervisa dem! Åtskilliga av dem kommer förmodligen, om världen består, att vara kända kyrkoledare under de kommande årtiondena. Det känns mäktigt...

Rune Imberg
STM-kordinator

25-årsinsamling!

Med anledning av att Församlingsfakulteten fyller 25 år har en jubileumsinsamling startats. Vi hoppas att alla *Hälsnings* läsare vill ge en extra gåva under året. Ni är så med i arbetet att stötta teologisk fördjupning och undervisning på reformatorisk grund med sikte på de kommande 25 åren!

Utöver de vanliga vägarna finns följande sätt att ekonomiskt stödja FFG:

Testamentera. FFG kan hjälpa till att upprätta ett testamente samt kan bistå med förvaring av testamente i bankfack. På vår hemsida finns ett förslag på utformning av testamente. (Ring expeditionen så skickar vi det).

Donera. En större gåva kan givetvis göras anonymt men du är välkommen att höra av dig om du vill samtala med oss om hur du vill att donationen används eller rådfråga oss om hur du bäst kan ge en donation. Stiftelsen PIBUS (som driver FFG) är en allmännyttig stiftelse vilket innebär begränsad skattskyldighet.

Skänk aktieutdelning. Det dras ingen skatt när du skänker utdelning till FFG. På så vis blir 70 kr från dig 100 kr för oss. Detta gäller både börsnoterade företag och fåmansbolag. Kontakta din bank och fyll i en blankett så bidrar du till arbetet. Blanketten måste fyllas i innan bolagsstämman (ofta april).

Skänk aktier. PIBUS är en ideell stiftelse som inte behöver betala reavinstskatt vid försäljning.

Sponsra ett nummer av *Hälsning* mot ett särskilt omnämnande eller annons.

Ta upp kollekt i församling eller på läger/konferens. Kontakta oss för kollektcirkulär.

Ge en minnes- och hyllningsgåva. Ett vackert kort med uppgift om att gåva skänkts till FFG blir sänt till den person (eller begravningsbyrå) som du vill ska ta emot kortet, med möjlighet att framföra en personlig hälsning på kortet.

Bankgiro: 622-5387 **Plusgiro:** 6 40 60-7

SWISH: 123 100 84 57 (Ange "FFG gåva" i meddelandet)

Stående överföring:

SEB 5760-1004554

Swedbank 8105-9, 983435155-4

Nordea 30161713327

Överföring från utlandet:

IBAN: SE68 9500 0099 6034 0045 5329 – BIC: NDEASESS

IBAN: SE46 5000 0000 0576 0100 4554 – BIC: ESSESESS

Kalender

29/10	Kristen människosyn och politiska ställningstaganden? Om det spänningsfyllda mötet mellan ideal och verklighet Fakultetsföreläsning kl. 18, Torbjörn Johansson	3/12	Guds rike och Svea Rike Prioritet, ansvar, konflikt? Fakultetsföreläsning kl. 18, Torbjörn Johansson
9–10/11	Dubbeldagar på Församlingsfakulteten Behövs bekännelser? Augsburgska bekännelsen i fokus Församlingsfakultetens 25-årsjubileum.	22–23/2 2019	Internationell bibelkonferens
12–17/11	Baptism and Catechesis Intensivkurs (fristående eller som en del i STM-programmet) Lärare: John Pless, från Concordia Theological Seminary	25/2–2/3 2019	Justification Intensivkurs (fristående eller som en del i STM-programmet) Lärare: Roland Ziegler, från Concordia Theological Seminary

Behövs bekännelser? Augsburgska bekännelsen i fokus

Dubbeldagar på Församlingsfakulteten i samband med 25-årsjubileet 9–10 november

”Jag tror att denna bekännelse kan tjäna oss som ett utmärkt verktyg och en möjlig väg till både förnyelse och ekumenik för Kristi kyrka i Sverige. I *Augustana* återfinns reformationens kärnfrågor klart framställda och bevarade, en rikedom som inte får gå förlorad. Den har fått vara vägledande i min egen orientering mot kyrkans och den kristna trons centrum.”

Så skriver Magnus Persson i förordet till nytgåvan av *Confessio Augustana* (nyöversättning med kommentarer har gjorts av Rune Söderlund, en lättillgänglig parafrasering har gjorts av Hans Lindholm, och hela boken presenteras kort under konferensen av Johan Ericsson, förlagschef på EFS Budbäraren). Persson finns med bland talarna på konferensen och ger i sitt bidrag skäl till varför bekännelsen spelar roll mitt in i det församlingsbyggande som pågår helgdag såväl som vardag i våra församlingar. Persson kommer också ge respons på ett annat bidrag, nämligen det som ges av den amerikanske lutherforskaren Robert Kolb om Augsburgska bekännelsens ekumeniska potential. När bekännelsen en gång framlades 1530 var det i avsikt att reformera kyrkan, med förhoppning om att bekännelsen skulle kunna ena kyrkan. Tomas Nygren, lärare vid Johannelunds teologiska högskola och en del av redaktionsgruppen för nytgåvan, finns också med på konferensen och utvecklar vilka pastorala konsekvenser bekännelsen får (och bör få) i kyrkans liv. Nygren kommer tillsammans med Torbjörn Johansson att presentera ett för Johannelund och Församlingsfakulteten gemensamt projekt, nämligen högskolekursen *Augsburgska bekännelsen i kontext* (7,5 hp) som ges våren 2019. Johannelund står för examinationen och

undervisningen äger rum på FFG. Kursen riktar sig till en teologiskt intresserad allmänhet, men passar utmärkt för präster/pastorer som önskar fördjupa sig i det för Svenska kyrkan mest avgörande bekännelsedokumentet.

På fredagskvällen inbjuds till festmiddag på restaurang *Hos Anna*, alldeles vid L M Engströms gymnasium, med anledning av fakultetens 25-årsfirande (anmälan senast 29/10 till FFG:s expedition, kostnad 250 kr). Firandet fortsätter och avslutas på lördagsmorgonen med några spännande föreläsningar som ger både bakåtblickar och framåtblickar. Bl.a. ger Robert Kolb ett bidrag om den för varje teologisk institution viktiga insikten att teologi inte lever sitt liv utanför kyrkan och heller inte att kyrkan lever sitt liv utan teologi (föredragets titel: *No Church without Theology and no Theology without the Church*). Fredrik Sidenvall ger ett bidrag som sätter in Fakultetens teologiska profil i sin kontext – om den för luthersk teologi karaktäristiska *frälsningsvissheten*, dess grund, medel och konsekvenser.

Till dessa båda dagar är alla varmt välkomna. Ingen anmälan, ingen avgift (däremot möjlighet till kollekt!), och kaffe serveras till självkostnadspris.

Fredag 9 november

- 9.00 Morgonbön i fakultetens kapell
- 9.30 **Robert Kolb:** *The Augsburg Confession as an ecumenical Confession for the contemporary Church?*
Magnus Persson: *respons* (på engelska)
- 11.00 Kaffe
- 11.30 **Tomas Nygren:** *Augsburgska bekännelsen – pastorala konsekvenser i församlingen?*
- 12.30 Lunch på egen hand
- 14.00 **Magnus Persson:** *Augsburgska bekännelsen – mitt i församlingsbyggandet?*
- 15.30 Kaffe
- 16.00 **Torbjörn Johansson:** *Augsburgska bekännelsen – slutpunkt eller utgångspunkt?*

Torbjörn Johansson & Tomas Nygren: presentation av och inbjudan till nya högskolekursen *Augsburgska bekännelsen i kontext* (7,5 hp), förlagd till vårterminen 2019. Undervisning och seminarium i anslutning till kursen ges vid FFG, examination sker vid Johannelunds teologiska högskola.

Johan Ericsson, förlagschef på EFS Budbäraren: presentation av nytgåvan av Augsburgska bekännelsen, med både språkligt lättillgänglig text och kommentarer till texten.

- 18.30 Festmåltid på restaurang *Hos Anna* med anledning av Församlingsfakultetens 25-årsfirande. Anmälan senast 29/10 till FFG:s expedition (kostnad 250 kr).

Lördag 10 november

- 9.00 **Robert Kolb:** *No Church without Theology and no Theology without the Church*
- 10:00 Kaffe
- 10:30 **Fredrik Sidenvall:** *”Han ställde mina fötter på en klippa” – frälsningsvisshetens grund, medel och konsekvenser*
- 11.30 **Rune Imberg:** *Fakulteten blickar bakåt och framåt*
- 12.30 Slut

Bibeln i funktion

Vi lever i en pluralistisk och relativistisk tid. Alla sanningar ifrågasätts. Som ett led i det sammanhanget är det välgörande med en bok som behandlar frågan om Bibelns tillförlitlighet, trovärdighet och auktoritet.

Tomas Bokedal har öppnat en stor skattkista där vi får blicka in i frågan om Bibelns auktoritet, textens trovärdighet, vilka böcker som räknas till Skriften, Bibelns inre sammanhang och olika kyrkofamiljers förhållningssätt till Bibeln. Vi får hjälp att se att vi har tillgång till en oändlig skattkammare där vi får höra Guds röst!

I den första delen av Bokedals bok *Bibeln i funktion – om kanon, kyrka och tradition* behandlas auktoritetsfrågan. Vilken auktoritet har Bibeln? Här berörs olika kyrkotraditioners förhållningssätt till Bibeln. Från romerskt-katolskt håll hävdas att kyrkan är garant för Skrifterna, medan man från protestantiskt håll hävdar att Skriften är formativ för kyrkan. Skriften är den yttersta instans som formar församlingen och prövar dess läror och liv. Den yttersta auktoriteten för Skriften finns hos den uppståndne Herren och apostlarna.

Bokedal lyfter fram sju modeller beträffande auktoritetsfrågan som utmanar oss till vidare reflektioner. Det finns flera reflektionsområden vilka vi som enskilda kan fördjupa oss i. En fara för många i protestantiska sammanhang är ett alltför individualistiskt förhållningssätt gentemot Skriften. Bibeln isoleras då från den kontext där den lever och läses, dvs. kyrkan. Författaren citerar och sammanfattar genom några ord av J. A. Bengel: "Skriften bär kyrkan, kyrkan bevarar Skriften".

Vi får en initierad genomgång av kanonprocessen. Ibland en ganska snårig historia, men samtidigt uppmuntrande. Här finns också en diskussion om Gamla Testamentets apokryfer och Nya Testamentets kanon. De nytestamentliga apokryferna ställdes utanför kanonprocessen genom de tre grundläggande kriterierna: apostoliskt ursprung, apostolisk lära och allmänt bruk i församlingarna.

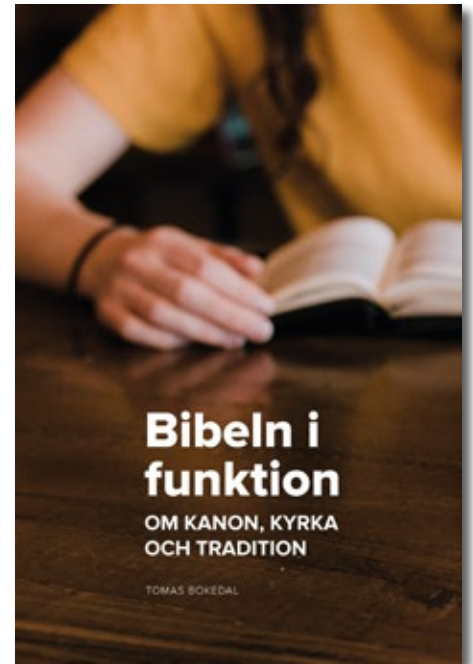
I den andra delen behandlar författaren frågan om vi har en felfri text och om vi har en ofelbar Bibel. Ingen antik skrift ligger så nära originalet tidsmässigt och i mängden handskrifter. Vi befinner oss alltså nära den ursprungliga texten! Guds Ord har bevarats i den unika mängd handskrifter som forskarna har tillgång till! När det gäller det som tycks vara motsägelser vill han i Augustinus anda tolka dem som *svårigheter* med potentiella lösningar i stället för som *motsättningar*.

Den tredje delen ägnar författaren åt att peka på hur Skriften var en levande kraft i fornkyrkan. Skriften levde i gudstjänsten. Där fanns den levande Jesusbekännelsen som uttalas i Nya Testamentet och i urkyrkan. Bokedal lyfter även fram storheten i Guds namn. Vi kan se det i att namnen Fader, Son och Ande, Herren och Kristus, markeras även i handskrifterna med vördnad. Själva texten vittnar alltså om Guds storhet. En översikt över korsets tecken i Jesu samtid och i Gamla Testamentet ger flera spännande perspektiv. Boken avslutas med några exempel på bibelavsnitt där detta tillämpas.

Detta är en läsvärd och lärorik bok som har mycket att ge såväl teolog och präst som församling. Bokedal är kunnig och sporrar oss till att fortsätta gräva. Boken inspirerar och stimulerar till att alltmer fördjupa oss i Skriftens bibliska mylla! Vi inspireras att läsa vidare. Flera avsnitt är värda att läsa om och reflektera över. Här kan litteraturlista och en mängd noter bidra för den som vill fortsätta sitt studium.

Bokedal förmedlar ett förtroende för att Bibeln som Guds levande Ord in i vår tid på ett ödmjukt och övertygande sätt. När han diskuterar andra uppfattningar gör han det respektfullt och ödmjukt.

Till bokens brister kan nämnas att den består av ett antal artiklar sammanförda i

Tomas Bokedal; *Bibeln i funktion – om kanon, kyrka och tradition*. (BV-förlag och Församlingsförlaget) 165 sidor. Nr 14 i Fakultetens skriftserie.

en bok. Vissa tankar upprepas, vilket inte behöver vara negativt. Upprepning lär ju vara all kunskaps moder. De förstärker några av författarens poänger så att man inte kan glömma dem. Detta har även påverkat notapparaten och litteraturlistan något så att den inte är riktigt enhetlig.

Dessa små synpunkter förtar inte helheten, utan är mer små randanmärkningar i marginalen. Bokedal har gett oss en bok som kan göra att Bibeln kan få vara i funktion i våra liv. Kan det bli bättre? En fin layout gör dessutom inte boken mindre attraktiv.

Vi skulle kunna instämma med Augustinus ord; *Tolle lege* – tag och läs. Det är väl värt mödan. Den för nämligen djupare in i Guds skattkammare, de heliga Skrifterna!

Göran Landgren
Kyrkoherde i Örby-Skene